

OSNOVNI PODATKI O VODOVODNEM SISTEMU COGETINCI – IVANJSKI VRH

Z lokalnim vodovodnim sistemom Cogetinci - Ivanjski Vrh upravlja Občina Cerkljenjak. S predmetnim vodovodnim sistemom se izvaja obvezna gospodarska javna služba oskrbe občanov s pitno vodo v naseljih Ivanjski Vrh in naselju Cogetinci (cca. 45 priključkov) ter del naselja Ivanjski Vrh na območju občine Gornja Radgona (cca. 40 priključkov).

Občina Cerkljenjak redno izvaja strokovni nadzor nad zdravstveno ustreznostjo pitne vode in varnostjo vodooskrbe. Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota navedene storitve izvaja po pogodbi št. 15/110-99. Storitve obsegajo mikrobiološko (6 vzorcev letno) in fizikalno-kemijsko analizo (2 vzorca letno) ter monitoring (državni).

Predpis, ki ureja kakovost pitne vode, je Pravilnik o pitni vodi. Pravilnik je podzakonski predpis. Določa zahteve, ki jih mora izpolnjevati pitna voda, z namenom varovanja zdravja ljudi pred škodljivimi učinki, zaradi kakršnegakoli onesnaženja pitne vode. Pravilnik določa tudi mejne vrednosti parametrov, ki jih spremljamo v programu monitoringa. Objavljen je bil v Uradnem listu RS, št. 19/04, 35/04, 26/06 in 92/06. Pravilnik je skoraj v celoti usklajen z ustrežno direktivo Evropske unije, ki ureja področje pitne vode.

Kakovost pitne mora biti pod stalnim nadzorom. Po naši zakonodaji je ta **nadzor** dvojni: **notranji in zunanji**. **Notranji nadzor** zagotavlja upravljavec vodovoda (Občina Cerkljenjak): ta nadzor mora biti urejen na osnovah HACCP sistema, kar pomeni, da je treba vodo spremljati od zajema do porabe; nadzor zagotavlja stalen visok nivo varnosti pitne vode, ki ga samo z vzorčenjem ne bi mogli zagotoviti. **Zunanji nadzor** izvaja država in ga imenujemo monitoring oz. spremljanje. Izvaja se po vnaprej pripravljenem letnem programu, ki ga potrdi minister za zdravje.

Osnovni namen izvajanja **notranjega nadzora**, je zagotavljati stalno in ustrezno izvajanje higienskih programov. S tem izvajanjem pa se zagotavlja lokalnemu prebivalstvu zdravstveno ustrezno pitno vodo.

Kadar se v okviru izvajanja notranjega nadzora ali monitoringa ugotovi, da pitna voda ni skladna, mora upravljavec nemudoma ugotoviti vzroke neskladnosti in izvesti ukrepe za njihovo odpravo.

Kaj je monitoring?

Monitoring (spremljanje) je oblika nadzora oziroma preverjanja ali pitna voda izpolnjuje zahteve Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/2009), zlasti zahteve za mejne vrednosti parametrov (skladnost). Zagotavlja ga Ministrstvo za zdravje.

PARAMETRI, KI JIH DOLOČAMO V PITNI VODI

Katere parametre določamo v pitni vodi?

Glede na določbe Pravilnika o pitni vodi določamo naslednje parametre: mikrobiološke, kemijske in indikatorske parametre.

Kaj pomenijo mikrobiološki parametri?

*Mikrobiološki parametri nam pokažejo obseg in stopnjo onesnaženosti pitne vode z mikroorganizmi. Iz rezultatov preskušanj je razvidno ali je voda onesnažena s fekalnimi klicami (*Escherichia coli*, enterokoki), ki imajo izvor v človeških in/ali živalskih iztrebkih, ali z indikatorskimi klicami - parametri (*Clostridium perfringens* s spori, koliformne bakterije,*

število kolonij pri 22 °C in pri 37 °C). Zaradi uživanja vode, onesnažene s fekalnimi klicami lahko zbolimo. Specifičnih povzročiteljev bolezni rutinsko v pitni vodi ne iščemo.

Kaj pomenijo kemijski parametri?

Preskušanje vzorca pitne vode na posamezne kemijske parametre (kot so na primer nitrati, pesticidi, svinec) pokaže obseg in stopnjo onesnaženosti pitne vode s kemičnimi snovmi, ki lahko predstavljajo tveganje za zdravje ljudi. Kljub velikemu številu kemikalij v okolju so v normative vključene le nekatere, s katerimi si pomagamo pri oceni.

Kaj so indikatorski parametri?

Za indikatorske parametre mejne vrednosti niso določene na osnovi neposredne nevarnosti za zdravje, ampak nam dajo informacijo o urejenosti celotnega sistema in nas opozarjajo, zlasti ob spremembah, da se z vodo nekaj dogaja in jih je treba raziskati.

V kolikor izvajalec mikrobiološke in fizikalno-kemijske analize (Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota) ugotovi neskladje s predpisanimi mejnimi vrednostmi, se s strani upravljavca (Občina Cerkevnik) izvedejo naslednji ukrepi:

- Obvesti se Inštitut za varovanje zdravja (IVZ) ter pristojni Zavod za zdravstveno varstvo,
- Obvesti se Zdravstveni inšpektorat RS,
- Obvesti se odgovorno osebo za nadzor izvajanja SHP,
- Obvesti se lokalno prebivalstvo preko lokalnih medijev o prepovedi uporabe vode (po navodilih komisije),
- Na terenu se ugotovijo vzroki za nastalo stanje oz. neustrezne rezultate analize in se jih odpravi - ukrepi morajo upoštevati stopnjo prekoračitve mejne vrednosti parametra in potencialno nevarnost za zdravje ljudi, o čemer poda mnenje komisija,
- V skladu z navodili komisije za pitno vodo in po potrebi se prekine dobavo vode,
- Naroči se ponovno mikrobiološko in fizikalno-kemijsko analizo vode in kolikor so rezultati analize ponovno ali večkrat zapored neustrezni se kloriranje izvaja stalno v ustreznih intervalih, v odvisnosti od porabe pitne vode.

Občina Cerkevnik vas bo kot upravljavec vodovodnega sistema Ivanjski Vrh – Cogetinci, tekom leta obveščala o skladnosti pitne vode v okviru notranjega nadzora na naslednji način:

RAZLOG ZA OBVEŠČANJE	Časovna opredelitev	Obvezna načina obveščanja
Obveščanje v primeru, ko je vzrok neskladnosti pitne vode hišno vodovodno omrežje ali njegovo vzdrževanje (9. člen*)	Čimprej oz. najkasneje v sedmih dneh	1. Osebno** 2. Z obvestilom na oglasni deski
Obveščanje v primeru omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode (21. člen*)	Čimprej, a najkasneje v dveh urah (obvešča se vsak dan do preklica)****	1. Lokalni radio 2. Osebno** 3. Oglasna deska*** – spletna stran: www.cerkvenjak.si
Obveščanje v primeru, kadar se izvajajo ukrepi za odpravo vzrokov neskladnosti (22. člen*)	Čimprej, a najkasneje v enem dnevu****	1. Prek oglasne deske in 2. Občinske spletne strani (www.cerkvenjak.si)

Obveščanje v primeru odstopanja (31. člen*)	Čimprej po pridobitvi dovoljenja, a najkasneje v sedmih dneh ****	1. Prek oglasne deske in 2. Občinske spletne strani (www.cerkvenjak.si)
Obveščanje v skladu z načrtom notranjega nadzora (31. člen*)	Za sisteme, ki oskrbujejo 5000 ali manj uporabnikov: ☐ najmanj enkrat letno	1. Prek oglasne deske in 2. občinske spletne strani (www.cerkvenjak.si)

* Člen Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/2009)

** Osebnostno: kratek dopis, ki se izroči uporabniku neposredno v nabiralnik

*** Oglasne deske: obveščanje na oglasnih deskah občin in krajevnih skupnosti, kjer so tudi sicer objavljene pomembne informacije

**** uporabnike se obvesti tudi po prenehanju omejitev ali prepovedi uporabe pitne vode, izvajanju ukrepov oz. dovoljenem odstopanju

Kako lahko ugotovim ali je "moja" pitna voda res pitna?

V sistemu za oskrbo s pitno vodo se izvajata dve obliki nadzora: notranji nadzor, ki ga izvaja upravljavec (Občina Cerkvenjak) in spremljanje (monitoring) pitne vode, ki ga zagotavlja Ministrstvo za zdravje. O rezultatih notranjega nadzora vas bomo obveščali, rezultati monitoringa pa so dostopni na občini in spletni strani (www.cerkvenjak.si).

Kaj pomeni interni nadzor na osnovah HACCP sistema?

Gre za preventivni sistem, ki naj probleme prepreči preden nastanejo, namesto, da jih ugotavlja potem, ko nastanejo. Vzorčenje končnega izdelka - pitne vode, ne zagotavlja, da je voda z zdravstvenega vidika vedno ustrezna. Potreben je pregled nad celotnim procesom od vira preko priprave, distribucije do uporabe - procesni nadzor. Z analizo tveganj je treba ugotoviti obstoječa in potencialna tveganja glede na surovine, postopke in uporabo ter jih odpravljati.

Kdo obvešča uporabnike o kakovosti pitne vode, kdaj, o čem in kako?

Podatki iz monitoringa so vedno na razpolago pri upravljavcu. Upravljavec obvešča uporabnike tudi o skladnosti ugotovljeni v okviru notranjega nadzora. Poleg tega upravljavec obvesti uporabnike preko sredstev javnega obveščanja:

- takoj v primerih omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode, vključno z ustreznimi priporočili,
- ko se izvajajo ukrepi za odpravo vzrokov neskladnosti, razen če komisija za pitno vodo oceni, da je neskladnost nepomembna,
- dovoljenem odstopanju od mejne vrednosti kemijskih parametrov. Posebne skupine ljudi, za katere bi pomenilo odstopanje posebno nevarnost za zdravje, mora seznaniti s tveganji in priporočili za varovanje zdravja.

Kakšna je razlika med monitoringom in internim (notranjim) nadzorom?

V načelu z monitoringom preverjamo stanje kakovosti pitne vode, s postopki v internem nadzoru pa zagotavljamo varno oskrbo z zaželeno kakovostjo pitne vode.

Kakovost pitne vode ureja (Pravilnik o pitni vodi (Ur. l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/2009), ki je usklajen z direktivo Evropske unije. Kakovost pitne vode mora biti pod stalnim nadzorom. Zdravstvena ustreznost in skladnost pitne vode v skladu s Pravilnikom o pitni vodi, ugotavljamo z laboratorijskimi preskušaji, ki jih izvaja Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota preko pooblaščenega laboratorija.